Weber, Rolf H., Weber, Romana. Internet of Things: Legal Perspectives.

Eva Fialová

Weber, Rolf H., Weber, Romana. *Internet of Things: Legal Perspectives*. Heidelberg, Dordrecht, London, New York: Springer, 2010, s. 129, ISBN 978-3-642-11709-1

Svým rozsahem nevelká monografie autorské dvojce Rolfa a Romany Weberových představuje jednu z nemnoha papírových publikací zabývajících se Internetem věcí, jak zní český překlad anglického *Internet of Things*, neboli síť propojující nejen počítače, ale i jiné objekty.

Publikace se snaží obsáhnout všechny podstatné aspekty Internetu věcí a jeho řízení *(governance)*. Kromě právních otázek nevynechává ani technické fungování sítě a stručný nástin jejího vlivu na ekonomiku. Díky tomu poslouží tato publikace nejen právníkům, ale např. i IT specialistům či ekonomům.

Deskriptivní charakter není převažující pouze v technické části monografie. Také část věnující se právní úpravě Internetu věcí jak *de lege lata*, která není v současnosti nijak obsáhlá a konzistentní, tak *de lege ferenda*, je svoji povahou spíše popisná než analytická.

Autoři seznamují čtenáře s organizacemi, jež připadají v úvahu jako tvůrci právního rámce Internetu věcí, a to nejen na půdě Evropské unie, ale i na globální úrovni (WTO, OECD, nově zřízená speciální organizace). Nezanedbatelný prostor je v této části věnován i v českém prostředí málo uplatňované seberegulaci *(self-regulation)*. Autoři se nepřiklání k žádné variantě možného regulátora, omezují se pouze na výčet výhod a nevýhod každého jednotlivého řešení.

Podobně je pojat výklad zabývající se bezpečností sítě a ochranou soukromí v ní. Autoři stručně shrnují rizika, která Internet věcí přináší. Poté poskytují výčet jednotlivých požadavků na prevenci před útokem na síť a únikem dat. Ani zde nemůže čtenář očekávat podrobnější analýzu popsaných právních a technických opatření. Autoři se opět omezují pouze na výčet výhod a nevýhod různých řešení.

Publikace je především teoretickou prací. Až na závěr autoři stručně nastiňují některé oblasti, jež Internet věcí prakticky ovlivní. Podle autorů bude mít síť největší využití při zjišťování padělaných výrobků, ve zdravotnictví, v zásobování, energetické spotřebě a nakládání s odpady. Je třeba vyzdvihnout, že se autoři zabývají i rolí vyhledávačů na Internetu věcí, což je téma, které se v souvislosti s Internetem věcí obvykle nezmiňuje. Autoři však naproti tomu bohužel zcela opominuli zmínit *Ambiente Intelligence* (neboli inteligentní prostředí), pro níž znamená Internet věcí jedno se základních technologických řešení, na kterém je Ambiente Intelligence postavena.

Publikace je psaná jazykem, na nějž nejsme u vědeckých monografií zvyklí. Spíše než vědecký styl, připomíná stylistika spíše administrativní vyjadřování, konkrétně specifický úřední jazyk Evropské unie, který známe z doporučení, stanovisek a jiných normativních aktů *soft law*. Z tohoto důvodu se text mnohdy může zdát monotónní a leckdy i těžkopádný.

Práce je doplněna rozsáhlým poznámkovým aparátem, přehlednými tabulkami a náčrtky, bibliografií a seznamem relevantních právních předpisů. Lze ji doporučit těm, kteří se chtějí seznámit s základními technickými a právními aspekty Internetu věcí a získat na tuto síť budoucnosti obecný náhled. Tato publikace je ideální také pro ty, kteří se chtějí Internetem věcí dále zabývat a hledají výchozí informace pro svůj výzkum.

Pictorial Law: Budeme komunikovat právo pomocí obrázků?

Terezie Smejkalová

„Images are on the way to taking over from writing as the principal medium of cultural exchange“ [1]

Současná společnost je společností vizuální komunikace: s rozvojem vizuálních médií, filmového průmyslu a především Internetu dochází k nárůstu používání obrazových prvků v komunikaci. Volker Boehme-Neßler se ve své monografii „Pictorial Law: Modern Law and the Power of Pictures“[2] pozastavuje právě nad tímto důležitým faktorem života moderních společností a diskutuje dopad rozvoje vizuální – a konkrétně pak obrazové – komunikace na právo.

Základní argumentační linka jeho monografie se odvíjí od následující úvahy: obrázky a vizuální komunikace (ať už se bude jednat o statické obrázky – fotografie, malby, nebo filmy) je mnohem rychlejší a účinnější než komunikace slovy, protože obrázky jsou schopné vyvolat více emocionální a přímou odezvu.[3]

V první části své knihy Boehme-Neßler diskutuje problematiku vztahu technologií a kultury. Je právo jako součást kultury společnosti primárně ovlivněno technologickými změnami, a nebo jsou technologie produkty společenského (a tedy i právního) vývoje? Boehme-Neßler tvrdí, že právo je zároveň tím, co umožňuje i zpomaluje technologický vývoj. Pravdou nicméně zůstává, že nové technologie utvářejí povahu kultury daného časového období, a proto by bylo s podivem, kdyby neovlivnily i právní systém.

Důležitost jazyka

Boehme-Neßler rozvíjí své úvahy od jazyka a prostředků komunikace obecně. Jazyk ovlivňuje vnímání a myšlení člověka. Tzv. Sapirova-Whorfova hypotéza říká, že „limity jazyka představují limity světa člověka“. Způsoby a prostředky komunikace ovlivňují společnost. Společnosti, které neznají písmo, orální společnosti, mají své vlastní postupy jak uchovávat a předávat informace.[4] Společnosti, které se musí pro uchovávání informací spoléhat na paměť, mají tendencí být konzervativní a tradicionalistické a konflikty, související s technologických a sociálních změn, se jich většinou nedotýkají.[5]

Boehme-Neßler v kontextu orálních společností staví především na díle Onga (autora v tomto kontextu zásadního díla: Ong, W. J. *Orality and Literality*. London/ New York: 1982, 2002.) a uvádí, že jsou to právě orální společnosti, jejichž komunikace je přirozeně ovládána obrazy (tedy vizuální komunikací) a emocemi.

Uchovávání informací pomocí písemných záznamů pak ve společnostech vytváří větší vzdálenost mezi subjekty, jejich vnímáním a myšlením.[6] Psaný záznam je ale trvanlivější a lépe předávatelný dál, a proto i efektivnější – což v případě práva představuje nezanedbatelnou hodnotu. Navíc je dle Boehme-Neßlerových závěrů psané právo překvapivě mnohem flexibilnější, než právo předávané ústně.

Boehme-Neßler ale není jediným současným autorem, který se zabývá tématem rozvoje písma, tisku a digitálních technologií a jeho vlivem na proměny práva. Touto problematikou se zabývá i například Peter Tiersma[7] nebo Richard Susskind.[8]

Tento svůj spíše historicko-kulturní exkurz do problematiky komunikace práva a s ní spojených problémů a témat doplňuje Boehme-Neßler v některých ohledech o filozoficko-právní diskusi. Na teoretickém základě způsobů komunikace práva se pak dále zabývá vizuální komunikací v kontextu soudobé kultury ovládané digitálními médii. Svět digitálních médií je inherentně založen na obrázcích.[9]

Na podobném argumentu staví i již zmíněný Tiersma: s rozvojem nových technologií a komunikačních prostředků se mění způsob, jakým lidé „čtou“ a rozumí tomu co čtou. A tak důležitý normativní systém, jakým je právo, který si činí nárok na regulaci společnosti, by neměl ignorovat měnící se čtecí a komunikační návyky svých subjektů.

Na stejném tvrzení staví i Susskind:[10] komunikaci práva, má-li být efektivní, je třeba přizpůsobit komunikačním návykům subjektů práva. Takové uvažování je obecně vlastní všem *plain language campaigns*.

1 Boehme-Neßler, V. Pictorial Law: Modern Law and the Power of Pictures. Berlin, Heidelberg: Springer Verlag, 2011, s. ix.

2 Boehme-Neßler, V. Pictorial Law: Modern Law and the Power of Pictures. Berlin, Heidelberg: Springer Verlag, 2011.

3 Tamtéž, s. ix.

4 Tamtéž, s. 21 a násl.

5 Tamtéž, s. 22.

6 Tamtéž, s. 26.

7 Viz Tiersma, P. M. Parchment, Paper, Pixel: Law and the Technologies of Communication. Chicago: The University of Chicago Press, 2010.

8 Susskind, R. The End of Lawyers. Oxford: Oxford University Press, 2008.

9 Boehme-Neßler, V. Pictorial Law: Modern Law and the Power of Pictures. Berlin, Heidelberg: Springer Verlag, 2011, s. 51.

10 Viz Susskind, R. The End of Lawyers. Oxford: Oxford University Press, 2008.